

KLAGANDE

Mira Fogelqvist, 20060401-1064

Vårdnadshavare: Helen Bäcklund och Jimmy Fogelqvist

MOTPART

Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 11 maj 2021 i mål nr 3038-20,
se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten bifaller överklagandet delvis och förklarar att Mira Fogelqvist har rätt till ytterligare assistansersättning för dubbel assistans. Det ankommer på Försäkringskassan att besluta om omfattningen av assistansersättningen.
2. Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN M.M.

Mira Fogelqvist yrkar att hon ska beviljas dubbel assistans med sex timmar per dygn och aktiv tillsyn under dygnsvilan med åtta timmar per dygn. Hon anför bl.a. följande. Det är omöjligt att förutse hennes utbrott eller på förhand utläsa vilka olika situationer som kommer att leda till att hon hamnar i affekt. Av intygen framgår tydligt att olika professionella bedömare anser att två personer behöver finnas i hennes närhet för att undvika att skadliga situationer uppstår. Hon kan aldrig lämnas ensam på sitt rum under natten och har alltid en person i sin direkta närhet. Hennes hjälpbehov nattetid kan inte tillgodoses genom väntetid. Eftersom hon har långa perioder av vakenhet behöver hon samma sorts tillsyn och praktisk hjälp under natten som under sin vakna tid.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Utgångspunkten för prövningen är de förutsättningar som var för handen senast vid tidpunkten för omprövningsbeslutet. Senare inträffade försämringar eller att Mira Fogelqvist kan ha blivit starkare och tyngre kan därför inte beaktas inom ramen för denna prövning. Det förhållandet att tidigare assistenter har sagt upp sig till följd av anförd arbetsmiljöproblematik ger i sig inte stöd för att förutsättningarna för dubbel assistans är uppfyllda. Mot bakgrund av Mira Fogelqvists aversion mot vistelsen vid korttidsboendet och hur denna tagit sig till uttryck är förutsättningarna för att lämna henne själv på rummet under natten betydligt bättre i det egna hemmet.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Mira Fogelqvist har i kammarrätten inkommit med nya handlingar. Handlingarna får även anses beskriva Mira Fogelqvists funktionshinder och hjälpbehov såsom de såg ut vid tidpunkten för det överklagade

beslutet. Kammarrätten är därmed inte förhindrad att beakta handlingarna vid prövningen.

Dubbel assistans

Dubbel assistans ska i normalfallet beviljas för den tid det tar att utföra en aktiv insats. Vid allvarliga hälsorisker kan dubbel assistans undantagsvis medges för övrig tid.

Av utredningen i målet framgår huvudsakligen följande. Mira Fogelqvist är impulsiv och kan bli fysiskt utåtagerande mot sin omgivning. Hon behöver ha två vuxna med sig vid krävande situationer för att minska risken att hon skadar sig själv eller andra. Hon är rymningsbenägen och inser inte riskerna med sitt handlande. Det har dokumenterats att hon vid flera tillfällen skadat sina assistenter och andra personer i sin omgivning.

Kammarrätten anser att utredningen visar att det krävs dubbel assistans vid aktiviteter utanför hemmet för att tillgodose Mira Fogelqvists behov av hjälp, samt för att det inte ska uppstå allvarliga hälsorisker för henne själv, personal eller andra personer i hennes omgivning. Det har inte framkommit att det är möjligt att tillgodose hennes behov på annat sätt än att ytterligare en person finns till hands för att avstyra eller avbryta hennes utåtagerande beteende. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att Mira Fogelqvist har rätt till dubbel assistans vid aktiviteter utanför hemmet. Överklagandet ska därför bifallas i denna del. Det får ankomma på Försäkringskassan att som första instans besluta om omfattningen av assistansersättningen.

Aktiv tillsyn under dygnsvilan

Mira Fogelqvist är beviljad aktiv tillsyn under all vaken tid förutom för tid då hon vistas i skolan eller på korttidsvistelse. Hon är beviljad

assistansersättning i form av väntetid under dygnsvilan med sammanlagt 15 timmar och 45 minuter per vecka.

Enligt Mira Fogelqvist krävs aktiva insatser under natten och den beviljade väntetiden är inte tillräcklig för att tillgodose hennes hjälpbehov. Av utredningen i målet framgår visserligen att hon ibland har sömnsvårigheter och att hon har svårt för att somna om efter att hon har varit upprörd. I utredningen saknas emellertid konkreta uppgifter avseende frekvensen av utbrott nattetid och uppgifter om att aggressiviteten under natten skulle vara mycket lättväckt eller oförutsägbar. Mot denna bakgrund har Mira Fogelqvist inte gjort sannolikt att hennes behov av tillsyn under natten är sådant att hon behöver aktiv tillsyn under dygnsvilan för att tillförsäkras goda levnadsvillkor. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Monica Dahlbom
kammarrättspresident
ordförande

Kristina Linderöth
kammarrättsråd

Frida Lidén
tf. kammarrättsassessor
referent

Lejla Alic
kammarrättsfiskal
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2021-05-11
Meddelad i JönköpingMål nr
3038-20**KLAGANDE**

Mira Bäcklund Fogelqvist, 060401-1064

Vårdnadshavare: Helen Bäcklund och Jimmy Fogelqvist

MOTPART

Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut 2020-03-19, bilaga 1

SAKEN

Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken, SFB

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver Försäkringskassans beslut såvitt avser rätt till assistansersättning vid taxiresor till och från skolan och förklarar Mira Bäcklund Fogelqvist berättigad till assistansersättning i samband med dessa resor, samt återförvisar målet till Försäkringskassan i denna del för utredning av omfattningen av behovet av assistans och nytt beslut.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND

Försäkringskassan har beslutat att Mira Bäcklund Fogelqvist har rätt till assistansersättning med i genomsnitt 97 timmar och 36 minuter per vecka. Grunder och skäl för beslutet framgår av bilaga 1.

YRKANDE

Mira Bäcklund Fogelqvist yrkar genom sina vårdnadshavare att hon ska få assistansersättning till den nivå hennes funktionsnedsättningar kräver, dvs.

Dok.Id 363577

Postadress Box 2201 550 02 Jönköping	Besöksadress Hamngatan 15	Telefon 036-15 66 00 E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se	Telefax -	Expeditionstid måndag–fredag 08:00–16:00

att hon ska vara berättigad till aktiv tillsyn under sin dygnsvila, att hon beviljas dubbelassistans i sökt omfattning, att hon beviljas assistans under skoltid och vid vårdbesök samt att tid beviljas så att hennes assistenter kan följa med på taxiresor till och från skolan.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR

Mira Bäcklund Fogelqvist

De hjälpbehov som uppstår under dygnsvilan är betydligt mer omfattande än vad Försäkringskassan gör gällande. Under de fyra timmar hon är vaken under natten aktiverar hon sig precis på samma sätt som under dagtid och har samma behov av assisterande hjälp som under de timmar hon är vaken under dygnsvilan. Hon behöver därför ha en person i sin närhet som är beredd att ingripa när hon vaknar. Hon har under hela sin dygnsvila, åtta timmar per dygn, ett behov av aktiv tillsyn som inte kan tillgodoses genom väntetid. Konsekvensen av Försäkringskassans beslut om väntetid istället för aktiv tid innebär att hennes hjälpbehov inte tillgodoses med risk för allvarlig skada som följd.

Hon har, pga. sin beteendeproblematik med aggressionsutbrott och ett kraftigt utåtagerande beteende som följd, behov av dubbelassistans vid alla tillfällen som hon vistas utanför bostaden. Hon saknar konkret insikt om vad som är farligt och har ett uttalat våldsamt utåtagerande och självskadebeteende och hon reagerar med frustration och aggressiva utbrott. Utbrotten går inte alltid att förutse och sker ofta helt impulsstyrt och plötsligt. Försäkringskassan får det att låta som om behovet av dubbelassistans behövs endast för att underlätta för den andre assistenten vilket är långt ifrån sanningen. När hon försätter sig i en farlig situation, vilket kan hända när som helst, varsomhelst och i princip alltid i situationer när hon blir stressad, krävs det

två för att kunna hantera situationen. Hon kan exempelvis kasta möbler, sparkas, rivas, slita sönder sina och andras kläder, förstöra saker och rymma iväg. Om inte två assistenter är närvarande vid dessa situationer är risken oerhört stor att hon själv, någon annan person eller egendom kommer till allvarlig skada. Man måste även avlösa varandra för att kunna kontrollera olika svåra situationer som uppstår. Utan denna möjlighet eskalerar hennes beteendeproblematik och hon får låsningar som är omöjliga att avhjälpa som ensam assistent. P.g.a. att hon inte beviljats någon dubbelassistans är hon idag mycket isolerad. Hon vill kunna hitta på aktiviteter som vilken annan 14-åring som helst.

Behovet av dubbelassistans gäller inte bara vid fritidsaktiviteter utan även vid vårdbesök. När hon befinner sig i en ovan situation eller blir stressad, som vid t.ex. besök hos vårdcentral och sjukhus, triggas hennes utåtagerande beteende och två personer som känner henne väl behöver vid dessa tillfällen finnas vid hennes sida för att försöka undvika att hon eller någon annan kommer till allvarlig skada. Hon har även ett behov av hjälp med kommunikation, vilket inte till någon del kan anses höra till ett föräldraansvar för en 14-åring. Kombinationen av hennes olika hjälpbehov gör att det måste finnas särskilda skäl för att beviljas assistans vid sjukhusvistelse.

Hennes omfattande hjälpbehov ställer krav också på att hon har en assistent med sig under skoltid. Skolan kan inte tillgodose hennes behov av kontinuitet genom att omge henne av en liten skara personer som känner henne ingående. Av medicinska underlag framgår att hon behöver ges assistans från ett starkt begränsat antal personer som har ingående och särskild kunskap om henne, hennes individspecifika kommunikationssätt, beteendeproblematik samt hur dessa yttrar sig hos henne. Hennes grundläggande hjälpbehov av kommunikation kan inte tillgodoses fullt ut av skolan. Då skolan inte heller kan garantera att det är samma personer vid hennes sida under skoltid måste

arten och omfattningen av hennes funktionsnedsättningar tala för att särskilda skäl för assistans på skoltid.

Hon har noggrant redogjort för sitt behov av att beviljas assistans under resorna till och från skolan samt beskrivit anledningen för detta. För att hennes hälsa och säkerhet ska kunna garanteras i samband med skolresorna är det en absolut förutsättning att hon får ha med sig en medföljande assistent. Flertalet allvarliga incidenter har skett i samband med skolresorna där farliga situationer har uppstått som resulterat i att hon har kommit till skada, och slagits blodig samt har hon kastat sin Ipad mot föraren, knäppt av säkerhetsbältet, tagit av sig mina kläder etc. Taxibolaget har intygat att hon, för såväl sin egen som för förarens säkerhet, måste ha med en medföljande assistent i bilen.

Försäkringskassan

Försäkringskassan måste i vissa fall göra en rimlighetsbedömning i fråga om den tid som kan anses vara godtagbar och skälig för de olika hjälpbehoven och särskilt då de uppgivna hjälpbehoven överstiger dygnets 24 timmar. Det är av vikt att notera på vilket sätt den eller de intygsskrivande personerna har fått sina uppgifter. Uppgifter lämnade av den försäkrades föräldrar innebär inte att intygsskrivarna själva har observerat de faktiska omständigheterna som intygen avser att ge stöd för. Mira Bäcklund Fogelqvist begär sex timmar dubbel assistans per dag. Till stöd för detta har hon lämnat in ett intyg från sina nuvarande assistenter som beskriver hennes behov av dubbel assistans vid social aktivitet ute i samhället. Det anges vidare att hon inte kan åka skoltaxi utan att hon måste bli hämtad i egen bil av sina ordinarie assistenter. I det överklagade beslutet har Försäkringskassan beskrivit förutsättningarna för att bevilja dubbel assistans för övervakning. Det har inte kommit fram t.ex. att Mira Bäcklund Fogelqvist riskerar att utsättas för allvarliga hälsorisker för det fall att två assistenter inte är närvarande. Det behov av hjälp som beskrivits i intyget ger vidare intrycket att den hjälp som

ges av den andra assistenten är avsedd att underlätta arbetet för den första assistenten.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Gällande regler

Enligt 51 kap. 2 § SFB kan en försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § samma lag.

Av 9 a § LSS framgår bl.a. att med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sina grundläggande behov. Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats för andra personliga behov om de inte tillgodoses på annat sätt. Den som har behov av mer än en personlig assistent samtidigt, har rätt till två eller flera assistenter endast om möjligheterna att få bidrag enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag eller hjälpmedel enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), har utretts.

Förvaltningsrättens bedömning

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer är det den som ansöker om en förmån som har att visa att förutsättningarna för denna är uppfyllda. En förälders uppfattning om tidsåtgång m.m. kan inte ensamt ligga till grund för bedömningen utan måste ha stöd av annan utredning.

I målet finns medicinsk och annan utredning som förvaltningsrätten tagit del av, bl.a. intyg från Miras personliga assistenter och taxibolaget som kör Mira till skolan, samtalskontakt med korttids och skolan, läkarutlåtande från Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, intyg från habilitering &

hälsa i Skövde, intyg av stödpedagog och arbetsterapeut m.fl. samt slutanteckningar från öppenvården. Miras assistenters och taxibolagets intyg ger en samstämmig bild av det som Miras vårdnadshavare uppger. De medicinska underlagen beskriver ett hjälpbehov som är mycket omfattande. Mira har för detta behov beviljats assistansersättning med i genomsnitt 97 timmar och 36 minuter per vecka vilket motsvarar dygnets alla timmar minskat med den tid då hon vistas i skolan eller på korttidsvistelse.

Aktiv tillsyn under sin dygnsvila

Det framgår av utredningen i målet att Mira av och till har sömnsvårigheter som gör att hennes hjälpbehov nattetid i viss utsträckning är oförutsebara. Förvaltningsrätten anser dock inte att det i målet är visat att hon till följd av detta har behov av sådan konstant aktiv tillsyn under natten att det är fråga om ett grundläggande behov. Av utredningen framkommer att Mira kan lämnas själv på rummet under natten. Farliga situationer har inträffat nattetid, bl.a. har Mira på korttidsboendet vaknat och försökt gå till andra barn och velat riva dessa. Hon kan i dessa situationer låsa sig och det kan ta lång tid få henne tillbaka till rummet. Läkare uppger att Mira har svårigheter att somna på kvällen, något som i viss mån lindras genom medicinering. Vissa nätter sover hon hela natten, men ofta vaknar hon och kan då kliva upp ur sängen vilket medför risk för skada både för henne själv och skada på egendom. Genom den utredning som finns bedömer förvaltningsrätten att Miras behov av assistans under dygnsvilan kan tillgodoses med beviljade 15 timmar och 45 minuters assistans som ett annat personligt behov genom att en personlig assistent finns tillgänglig i väntan på att ett hjälpbehov uppstår (väntetid).

Dubbelassistans

Mira har beviljats assistans för tillsyn under all vaken tiden som inte annan insats utförs, varvid det alltid finns en assistent till hands för att hjälpa

henne. Dubbelassistans beviljas normalt endast för moment där en aktiv insats behövs, utan att hänsyn tas till omständigheter som hänför sig till assistenten, schemalägningsproblem eller liknande. Undantag från huvudregeln kan göras t.ex. i fall där hjälpbehovet är av sådan art att det är förenat med allvarliga hälsorisker att medge dubbelassistans endast för den tid det tar att utföra den aktiva insatsen (jfr Kammarrätten i Jönköping, mål 378-16 och Kammarrätten i Göteborg, mål 3394-16). Dubbelassistans kan inte beviljas med det allmänna syftet att gynna någons habilitering (Kammarrätten i Jönköping, mål 378-16). Assistans kan endast ges för behov där den personliga assistentens insats har en direkt och konkret koppling till ett individuellt behov av hjälp i det dagliga livet (HFD 2017 ref. 27).

Förvaltningsrätten ifrågasätter inte uppgifterna om att Mira känner ett behov av dubbelassistans när hon vistas i vissa miljöer. Enligt förvaltningsrättens mening ger utredningen i målet inte tillräckligt stöd för att det skulle medföra allvarliga hälsorisker om inte Mira beviljas dubbelassistans. Det anges visserligen att hon har en dålig impuls kontroll, att hon är oberäknelig och att hon saknar konsekvens- och risktänkande. Utredningen ger emellertid inte tillräckligt stöd för att Miras beteende är förenat med sådan risk för allvarliga konsekvenser att dubbelassistans kan beviljas. Hon har således inte rätt till detta.

Assistans under skoltid och vid vårdbesök

Även under den tid en försäkrad är i skolan eller i vården kan denne ha rätt till assistansersättning. För det krävs enligt 106 kap. 25 § socialförsäkringsbalken att det föreligger särskilda skäl.

Assistansersättning ges i normalfallet inte för tid då barnet vistas i skolan. För den här tiden är skolan ansvarig för att ge den hjälp som behövs. Det ankommer således på huvudmannen att tillföra nödvändiga resurser. Endast om det finns särskilda skäl kan avsteg från huvudregeln göras och det är

främst i situationer där barnet kan få hjälp endast av ett starkt begränsat antal personer. Några sådana skäl har inte visats. Skolan uppger att det alltid är en person som arbetar tillsammans med Mira och att det i vissa situationer krävs två personer. Det finns inte möjlighet att avsätta samma person till henne hela tiden, även om det är bra för kontinuiteten. Av vården framgår att Mira har behov av många anpassningar med ständigt vuxenstöd som är proaktivt och att det är viktigt med kunnig personal och en hög nivå av kontinuitet. Mira går i särskoleklass och skolan bör enligt förvaltningsrätten vara förberedd för att tillgodose de behov som Mira har. Några särskilda skäl för att bevilja personlig assistans i skolan föreligger därmed inte.

Ett barn i motsvarande ålder som Miras behöver normalt sett inte sina föräldrars medverkan för att kommunicera med sin omgivning i vanliga sociala situationer. Situationen blir emellertid en annan när det gäller barn i motsvarande ålder som läggs in på sjukhus för vård. Det bör i normalfallet omfattas av föräldraansvaret att närvara under kortare sjukhusvistelser för att kommunicera med barnet och sjukvårdspersonalen. Miras hjälpbehov under tid som hon vårdas på sjukhus får anses tillgodoses genom sjukvårdshuvudmannens ansvar och genom föräldraansvaret. Det finns därför inte särskilda skäl för att bevilja henne assistansersättning under tid som hon vårdas på sjukhus.

Assistans vid taxiresor till och från skolan

Det är inte alla personliga behov som ger rätt till personlig assistans. Personlig assistans som ett annat personligt behov kan beviljas när hjälpbehovet är sådant att insatsen under resan är av ett kvalificerat slag. Den personliga assistentens insats ska ha en direkt och konkret koppling till ett individuellt behov av hjälp i det dagliga livet (jfr HFD 2017 ref. 27).

Av intyg från taxibolaget framgår att Mira vid färd i taxi kan få aggressiva och även fysiska utbrott, bl.a. har hon kastat sin Ipad mot föraren. Hon har

rivit sönder och även klätt av sig alla kläder. Hon har lyckats få upp bilbältet med följderna att hon trillat omkull och slagit sig blodig. Av övrig utredning framgår att Mira har en beteendeproblematik, att hon är impulsiv och ofta blir utåtagerande, att hon oprovocerat slåss och kastar saker. Förvaltningsrätten anser att utredningen ger stöd för att Mira har ett sådant kvalificerat hjälpbehov under bilfärden att det krävs hjälp av en personlig assistent under resorna till och från skolan. Någon utredning av den tidsmässiga omfattningen finns inte. Försäkringskassans beslut i denna del ska därför upphävas och målet visas åter till Försäkringskassan i denna del för utredning av omfattningen av behovet av assistans och nytt beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Avgörandet kan överklagas. Information om detta finns i bilaga 2 (FR-12).

Sofia Blomkvist

Rådmannen Sofia Blomkvist och nämndemännen Cristina Bernevång, Peo Rosander och Anita Winberg har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Richard Manderhjelm.

Vårdnadshavare för: Mira Bäcklund Fogelqvist
Måns Tolsvägen 7
531 93 Lidköping

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING

INKOM: 2020-05-26
MÅLNR: 3038-20
AKTBIL: 8

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den .

Beskrivning av ärendet

Det tidigare beslutet

Försäkringskassan beslutade den 19 december 2019 att Mira får assistansersättning för i genomsnitt 97 timmar och 36 minuter per vecka. Genomsnittet är beräknat på årsbasis. Behovet av assistans varierar, vissa veckor behövs mer assistans än genomsnittet och andra veckor behövs mindre. Mira får assistansersättning från och med oktober 2019 (beslut daterat den 19 december 2019).

År 2020 är det skottår och dina timmar är beräknade efter det. Året därefter kommer antalet timmar att anpassas till att det är 28 dagar i februari.

Det finns inte särskilda skäl för att Mira ska få assistans när hon är i skolan.

Det finns inte särskilda skäl för att Mira ska få assistansersättning under kortare sjukhusvistelse.

Ansökan om assistansersättning kom in till Försäkringskassan den 10 juni 2019.

Din begäran om omprövning

Du har i egenskap av vårdnadshavare begärt omprövning av beslutet. Sammanfattningsvis anges att du anser att Försäkringskassan inte tagit hänsyn till de synpunkter och intyg som skickats in och att beslutet därför vilar på felaktig grund. Du framför synpunkter på Försäkringskassans bedömning avseende dygnsvilans omfattning och behovet av hjälp under dygnsvilan, behovet av dubbel assistans, assistans under skoltid, assistans vid vårdbesök samt assistans under sjukhusvistelse.

Motivering till beslutet

För att Mira ska ha rätt till assistansersättning måste hon tillhöra den personkrets som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt ha behov av personlig assistans för sina grundläggande behov under i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan.

Försäkringskassan bedömer att Mira tillhör grupp 1 i den personkrets som enligt

GF Omprövning
Karin Enders, 010-116 28 72

1 § LSS kan ha rätt till assistansersättning. Försäkringskassan bedömer dessutom att hennes behov av assistans för de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka.

Mira är beviljad assistansersättning för dygnets alla timmar förutom för den tid då hon vistas i skolan eller på korttidsvistelse. Under dygnsvilan är assistansersättning beviljad i form av väntetid.

Försäkringskassan har vid omprövning gått igenom ärendet på nytt och beaktat de synpunkter som framförts. Väntetid räknas för den tid då en assistent behöver vara närvarande, men det inte föreligger något egentligt behov, utan det är bara ifall ett behov uppkommer som assistenten behöver agera. Ofta beviljas sådan tid under nattvilan, då det generellt sett inte finns något faktiskt behov. Försäkringskassan säger inget om huruvida assistenten ska vara vaken eller inte. Assistenten ska dock vara beredd att utföra sitt uppdrag. Det är inte motiverat av underlagen och utredningen i Miras ärende att hon har behov av aktiva insatser under hela dygnsvilan. Det är inte heller styrkt att Mira behöver ha en person som sitter och observerar henne under dygnsvilan. Det är inte motiverat av underlagen i ärendet att Miras behov av assistans under dygnsvilan inte kan tillgodoses genom den tid som beviljats i form av väntetid.

Behovet av dubbel assistans kan infalla både vid vissa avgränsade moment och under längre perioder. En given förutsättning i utredningen är att det redan finns en assistent. Beräkningen avser därför i regel endast de moment där den dubbla assistansen behövs. Momenten däremellan ingår inte i beräkningen av den dubbla assistansen. Det är således endast tiden för den andra assistentens faktiska insatser som beaktas. Försäkringskassan ska inte heller ta hänsyn till assistenternas schema eller behov för att kunna lägga ett schema. Förutsättningen för att få dubbel assistans är att det är den funktionshindrade som behöver hjälp och stöd, inte assistenten. Dubbel assistans för övervakning kan inte beviljas annat än i det fall en livshotande situation är att vänta. Försäkringskassan ser inte utifrån vad som framkommer av utredningen samt de medicinska underlagen i Miras ärende att de situationer som hon kan utsätta sig för är av sådan allvarlig art, åtminstone inte i så stor utsträckning och med så hög frekvens att dubbel assistans för övervakning skulle vara motiverat av den anledningen. Försäkringskassan delar vid omprövning den bedömning avseende behov av dubbel assistans som gjorts i det tidigare beslutet.

När det gäller ansvarsfrågan om att uppfylla barns enskilda behov under tid i skola, fritids och korttidsvistelse gäller följande. Om barnets behov av särskilda stöd exempelvis i skolan inte tillgodoses inom ramen för den ordinarie verksamheten bör det vara huvudmannens uppgift att se till att resurser tillförs med hänsyn till barnets behov. Det ska inom skol- och barnomsorgen finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogik kan tillgodoses. Barn med funktionshinder som är av behov av särskilt stöd i skolan bör med andra ord få det tillgodosett inom ramen för den kommunala verksamheten. Personlig assistans ska inte ersätta den personal som behövs för att bedriva verksamheten. Det bör vara huvudmannens uppgift att se till att de resurser som krävs med hänsyn till den enskildes behov tillför verksamheten, till exempel genom höjd personaltäthet, specialpedagogiskt stöd eller elevassistans.

Enligt Skollagen (2010:800) har särskolan en skyldighet att ge det stöd som behövs för att det funktionshindrade barnet ska kunna delta i skolans verksamhet. Utöver detta har skolans rektor ett ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att utföra sin profession. Särskolan är anpassad för elever med kognitiva svårigheter, personaltätheten är hög och personalen ska ha kunskap om varje barns diagnos och särskilda svårigheter. Av underlagen och utredningen i ärendet framgår att skolan idag tillgodoser Miras hjälpbehov inom ramen för verksamheten då de har anpassat situationen utefter hennes individuella behov. Under skoltid ges hjälpen av ett starkt begränsat antal personer som känner henne väl och det finns hög kontinuitet i personalstyrkan. Försäkringskassan delar vid omprövning den bedömning som gjorts i det tidigare beslutet och Mira har inte rätt att behålla sin assistansersättning under tid i skola.

Enligt huvudregeln kan man inte få assistansersättning när man vårdas på sjukhus. Assistansersättning vid en kortare sjukhusvistelse kan dock beviljas om det finns särskilda skäl. Även om barnet skulle uppfylla särskilda skäl för att få assistansersättning under en kortare sjukhusvistelse ska hänsyn tas till om det ingår i föräldraansvaret att närvara.

Det ingår i föräldraansvaret för ett barn i Miras ålder att vara med sitt barn under sjukhusvistelse. Att kommunicera med sjukvårdspersonal ses inte som en vanlig social situation och det tillsynsbehov ett barn har under en sjukhusvistelse är inte heller att jämföra med tillsyn som grundläggande eller andra personliga behov. Mira är vid tidpunkten för beslutet som här omprövas 14 år. Miras behov ska kunna tillgodoses av den personal som finns på sjukhuset samt närvarande förälder och assistansersättning kan därför inte beviljas under sjukhusvistelsen. Samma bedömning görs vid besök i vården. Även där ingår det i föräldraansvaret att vara med sitt barn.

Den bedömning som gjorts i grundbeslutet gällande det totala antalet assistanstimmar bedöms vid omprövning av ärendet vara korrekt. Det är inte motiverat av underlagen och utredningen i Miras ärende att hennes behov av assistans inte kan tillgodoses med den beviljade tiden. Försäkringskassan finner inte stöd för att göra någon annan bedömning än vad som gjorts i det tidigare beslutet. I bedömningen av rätten till assistansersättning kan Försäkringskassan inte ta hänsyn till hur den beviljade tiden rent praktiskt ska utföras utan endast fatta beslut om rätten till assistansersättning. Beslutet som fattades den 19 december 2019 ändras således inte vid omprövning.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1, 9 och 9 a §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 51 kap 2– 6, 9, 11 och 12 §§ socialförsäkringsbalken
- 106 kap 24 och 25 §§ socialförsäkringsbalken.
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Försäkringskassan

Karin Enders

Är du inte nöjd med beslutet?

Om du tycker att beslutet är fel kan du överklaga det hos förvaltningsrätten. I så fall ska du skicka ett brev till Försäkringskassan. Försäkringskassan skickar sedan brevet tillsammans med samtliga handlingar i ditt ärende till förvaltningsrätten.

Brevet måste komma in till Försäkringskassan inom två månader från den dag du tagit del av beslutet. Det ska innehålla följande uppgifter:

- Vilket beslut som du vill överklaga.
- Hur och varför du vill att beslutet ska ändras.
- Ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud vill förvaltningsrätten att du anger ombudets namn, adress och telefonnummer.

Ett överklagande skickas till Försäkringskassan, OMP, Box 1015, 551 11 Jönköping.

Har du frågor?

Du är välkommen att ringa till mig, Karin Enders, på 010-116 28 72 eller till vårt kundcenter om du har några frågor.

Kontaktuppgifter
Försäkringskassan, OMP
Box 70320
107 23 Stockholm

Telefon: 0771-524 524
www.forsakringskassan.se
Org.nr: 202100-5521

Hur man överklagar

FR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 2 månader

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Oftast är sista dagen för överklagande exakt 2 månader från det datum som tiden börjar räknas.

Exempel: Du fick del av beslutet den 21 december
→ tiden går ut den 21 februari.

Om samma datum inte finns i slutmånaden går tiden i stället ut på slutmånadens sista dag.

Exempel: Du fick del av beslutet den 31 december
→ tiden går ut den 28 februari.

Är sista dagen en lördag, söndag eller helgdag, mid-sommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha

och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter:

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.